

Het beleid rond administratieve lasten *kritisch* bekeken

Prof. dr. Frankie Schram

Gastprofessor Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen UA

Gastprofessor Instituut voor de Overheid K.U.Leuven

Medewerker Instituut voor Administratief recht K.U.Leuven

Secretaris van de Commissie voor de toegang tot bestuursdocumenten

Invalshoeken

- Administratieve lasten: waarom?
- Administratieve lasten: verbonden met
- Administratieve lasten: waarom beperken?
- Administratieve lasten en kwaliteitsmanagement
- Administratieve lasten bekeken vanuit de beleidscyclus
- Gekke ideeën
- Administratieve lasten: geen neutrale activiteit

Administratieve lasten: waarom?

Hogescholen vrezen administratieve overlast

BRUSSEL - De Vlaamse hogescholenraad vreest voor administratieve overlast omdat studenten veel meer dan vroeger verschillende studiejaar kunnen combineren. Dat heeft zegt secretaris-generaal Luc Van De Velde van de Vlaamse Hogescholenraad maandag op de VRT-radio.

Bij het begin van het academiejaar, dat in een aantal Vlaamse hogescholen maandag is begonnen, waarschuwt Van De Velde dat de administratie van de onderwijsinstellingen stilaan te zwaar dreigt te worden. In het nieuwe systeem doorlopen de studenten niet langer een klassiek studiejaar. De vakken waarvoor ze niet slagen, nemen ze mee naar een volgend jaar.

‘Soms naar twee jaren na elkaar’, zegt Luc Van de Velde. ‘Voor de hogescholen is dat veel werk om bij te houden waar welke student mee bezig is.’ Voor het ogenblik is het nog werkbaar, meent Van De Velde. ‘Maar we vrezen voor te hoge lasten en kosten wanneer het systeem op kruissnelheid komt’.

(Metro, 17 september 2007)

Administratieve lasten: waarom?

- Oorsprong
 - Duidelijke politieke keuze?

“Affligem wil gevaarlijke honden registreren”

Burgemeester van T’Kint wil een registratieplicht invoeren voor bezitters van gevaarlijke honden.

Enkele Waalse gemeenten blijken al een dergelijk reglement te hebben.

(De Standaard, 18 september 2006)

- Verlies van overzicht
- Bureaucratie – “red tape”
- Contextwijziging

Administratieve lasten: waarom?

- Functionaliteit: verzamelen van informatie voor het beleid
 - Administratieve lasten worden per definitie als iets negatief gewaardeerd
 - Administratieve lasten worden maar een probleem als ze die functionaliteit niet nastreven (administratieve overlast)

Administratieve lasten: waarom?

Omstandigheden waarin administratieve lasten nodeloos zijn

Dit is onder andere het geval wanneer:

- informatievoorschriften te maken hebben met afgeschafte of gewijzigde essentiële eisen (zoals bijvoorbeeld de informatieplicht voor het wegvervoer uit de tijd toen voor internationaal vervoer nog specifieke vergunningen nodig waren);
- de rapportagefrequentie te hoog is in verhouding tot de snelheid waarmee de gebeurtenissen elkaar opvolgen;
- de rapportagefrequentie en de termijn voor het vervullen van verschillende verplichtingen niet op elkaar zijn afgestemd;
- dezelfde informatie door verschillende instanties wordt opgevraagd;
- dezelfde informatie in verschillende formaten moet worden ingediend (bijvoorbeeld in elektronische vorm en op papier);
- informatievoorschriften zonder onderscheid gelden (zelfs voor wie op een gebied slechts een zeer beperkte rol speelt);
- wettelijke voorschriften zo ingewikkeld zijn dat het niet duidelijk is welke informatie moet worden verzameld en/of hoe die moet worden doorgegeven.

http://ec.europa.eu/enterprise/admin-burdens-reduction/index_nl.htm

Administratieve lasten: verbonden met

- Staat in relatie tot andere beleidsaspecten:
 - Investerings in het bestuur
 - Mensen
 - Organisatie
 - Middelen
 - Stand van de technologie
 - Visie op het bestuur en op de taken van het bestuur
 - bepaalde procedures
 - Bepaalde formulieren

Administratieve lasten: waarom beperken?

- Officieel doel: stimuleren van de economie
 - “Het wegwerken van de administratieve rompslomp” (Kenniscel wetsmatiging)
 - “Een vermindering van de administratieve lasten voor ondernemers versterkt onze economie, verbetert het ondernemingsklimaat en onze internationale concurrentiepositie gaat erop vooruit: ondernemers moeten kunnen ondernemen. Meer ruimte om te ondernemen betekent ook meer eigen verantwoordelijkheid voor het bedrijfsleven, bijvoorbeeld om de eigen bedrijfsprocessen zelf zo efficiënt mogelijk in te richten. De overheid kan niet alle problemen oplossen”. (Ministerie van Financiën, Nederland)

Administratieve lasten: waarom beperken?

Administratieve kosten per lidstaat

	AT	BL ²	CZ	DE	DK	ES	FI	FR	UK	GR	HU	IE	IT	NL	PL	PT	RE ²	SK	SI	SE	EU-25
Aandeel van de administratieve kosten in het bbp (in %) ¹	4,6	2,8	3,3	3,7	1,9	4,6	1,5	3,7	1,5	6,8	6,8	2,4	4,6	3,7	5,0	4,6	6,8	4,6	4,1	1,5	3,5

¹ Gebaseerd op Kox (2005): Intra-EU differences in regulation-caused administrative burdens for companies. CPB Memorandum 136. CPB, Den Haag.

² BL omvat België en Luxemburg; RE omvat de Baltische lidstaten, Malta en Cyprus; cijfers voor EU-25 zijn met het bbp gewogen gemiddelden.

Administratieve lasten: waarom beperken?

- Wordt al te vaak doel op zich
 - Politiek wil scoren
 - Kortetermijn versus langetermijndenken
 - Onmiddellijk realiseerbare administratieve lastenverlagingen
 - Structurele administratieve lastenverlagingen

Administratieve lasten: waarom beperken?

De Vlaamse overheid bewaakt de toename van de administratieve lasten door middel van de compensatieregeling.

Tijdens het tweede kwartaal van 2007 zijn er voor €1.088.142 aan administratieve lasten bijgekomen en voor €1.229.547 vermindering aan administratieve lasten gemeten. In totaal is er dus voor het tweede kwartaal van 2007 voor €141.405 aan administratieve lastenverlaging gemeten.

BESPARING ADMINISTRATIEVE LASTEN

Enkel voor de bedrijven (-1.072.167 euro) werd een afname van administratieve lasten gemeten. Voor de burgers (600.503 euro) en voor de organisaties (330.259 euro) werd een toename van administratieve lasten gemeten. Voor de overheid was er een status quo aan gemeten administratieve lasten.

In de eerste helft van 2007 is er in totaal een toename van €1.279.808 en een afname van €4.518.053 aan administratieve lasten gemeten. Het saldo van gemeten administratieve lasten voor de eerste helft van 2007 bedraagt een besparing van €3.238.245.

De toe- en afname van administratieve lasten per beleidsdomein tijdens het tweede kwartaal van 2007 vindt u [hier](#).

EVOLUTIE

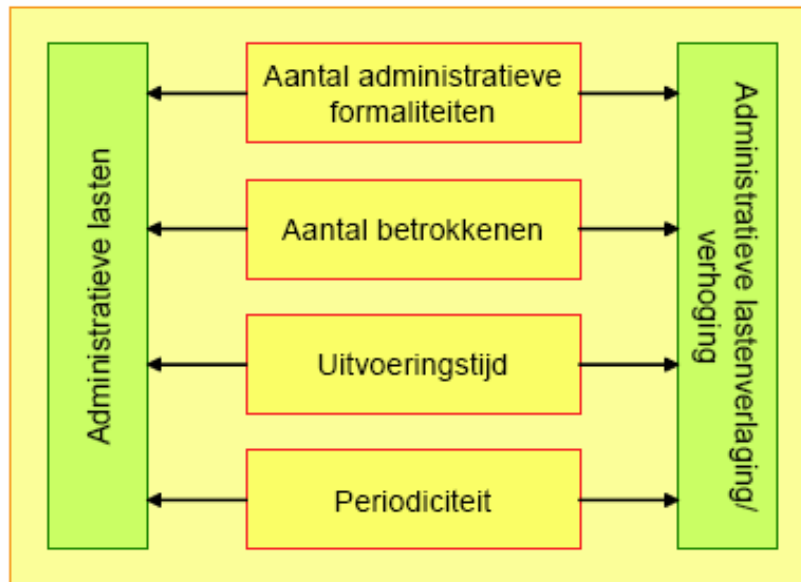
— lasten
— besparingen

Administratieve lasten en kwaliteitsmanagement

Kwaliteit

- Objectieve kwaliteit
 - Objectieve parameters

Administratieve lasten en kwaliteitsmanagement

Kwaliteit

- Subjectieve kwaliteit
 - Van verwacht een burger, een onderneming van aanvaardbare administratieve lasten?
 - Daarom: raadplegingen
 - Kafka-meldpunt
 - EU: Vermindering van administratieve lasten voor ondernemingen - online raadpleging
- Perceptie van kwaliteit
 - Welke administratieve lasten worden als het meest belastend ervaren?
 - Vaststelling dat niet altijd de administratieve lasten die het zwaarst zijn ook meteen als het meest problematisch worden ervaren
 - Vaststelling dat een objectieve vermindering van administratieve lasten niet noodzakelijk als een vermindering wordt gepercipieerd

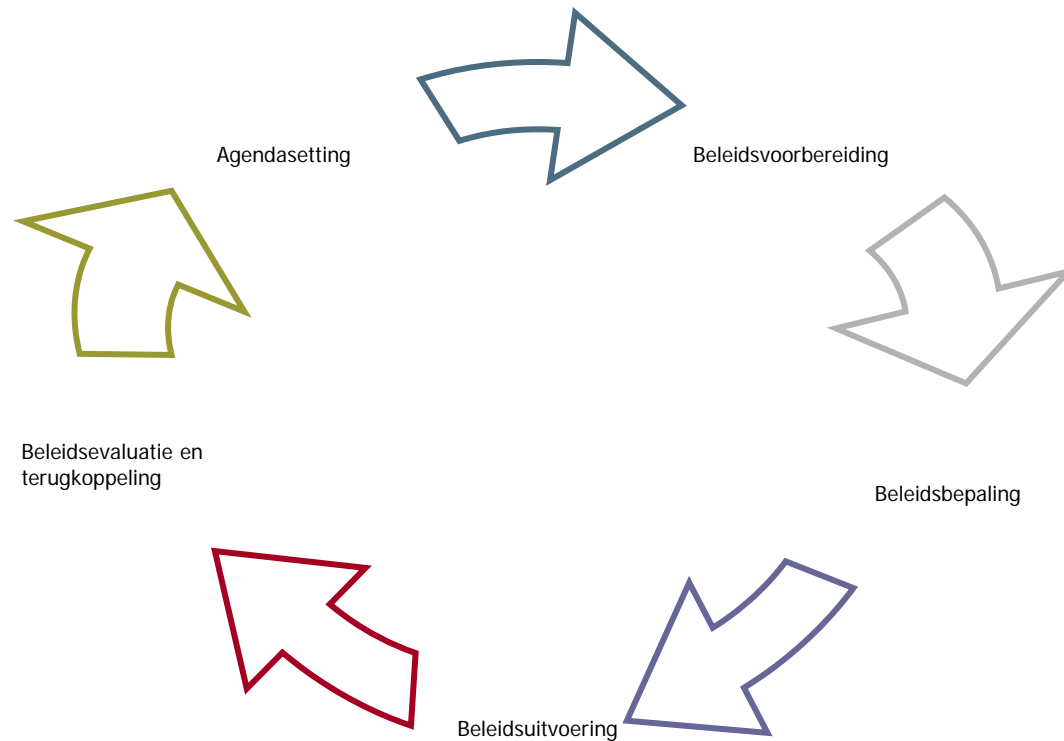
Administratieve lasten en kwaliteitsmanagement

«Overheidsagentschappen werken langs geen kanten»

De Vlaamse ondernemers zijn helemaal niet tevreden over de administratieve lasten, zo blijkt uit een enquête van Unizo bij 703 Vlaamse kmo's. Twee derde vindt moeilijk de juiste overheidsdienst en vindt dat de administratieve lasten de voorbije twee jaar zijn toegenomen. Slechts 11% is tevreden over de antwoordtermijn van de overheid.

«Wat wij hebben gemeten is de perceptie. Of de administratieve lasten in de praktijk zijn toegenomen, weten we niet», aldus Van Eetvelt. «Maar je krijgt toch een indicatie van wat er leeft op het terrein. We blijven pleiten voor meer bevoegdheden op Vlaams niveau, bijvoorbeeld op het vlak van werkgelegenheidsbeleid. Maar we roepen minister-president Kris Peeters op om werk te maken van de bureaucratie. (*Metro*, 20 september 2007)

Administratieve vereenvoudiging bekeken vanuit de beleidscyclus

Gekke ideeën?

- Verlaging van administratieve kosten uitgedrukt in percentages

- **Compensatieregel**

Sinds 1 januari 2005 is de compensatieregel voor administratieve verplicht.

Dat betekent dat elke stijging van administratieve lasten door een regeringsbeslissing (decreet, besluit, ...), gecompenseerd moet worden met een even grote daling van bestaande administratieve lasten. Op die manier wordt een netto-daling van de administratieve lasten gegarandeerd en verhelpt de compensatieregel het 'dweilen met de kraan open'.

Gekke ideeën?

- *“Om er voor te zorgen dat er niet, aan de ene kant wetten die voor administratieve lasten zorgen worden afgeschaft, terwijl er aan de andere kant door nieuwe wetten extra administratieve lasten bijkomen, wordt er gewerkt met een zogenaamd ‘lastenplafond’. Dit houdt in dat de administratieve lasten die door de wetgeving van één bepaald departement worden veroorzaakt, niet boven een vaste grens mogen uitkomen. Dreigt dat wel te gebeuren, dan moeten in andere, bestaande wetten de administratieve lasten omlaag. Dit is één van de afspraken die zijn gemaakt om de lastenverlichting te kunnen halen.” (Nederland)*

Gekke ideeën?

De Europese Raad van 8 en 9 maart 2007 besloot het volgende (1) :

De Europese Raad onderstreept dat de terugdringing van de administratieve lasten een belangrijk middel is om de Europese economie te doen opleven, vooral door de impact ervan op het midden- en kleinbedrijf. Er moet een krachtige gezamenlijke inspanning worden geleverd om de administratieve lasten in de EU aanzienlijk te verminderen. De Europese Raad komt derhalve overeen dat de administratieve lasten ten gevolge van EU-wetgeving in 2012 met 25% verlaagd moeten zijn.

De Europese Raad:

- verzoekt de Commissie om met de hulp van de lidstaten het actieprogramma ter vermindering van de administratieve lasten te starten,*
- is het erover eens dat de berekening van de administratieve kosten van de communautaire wetgeving moet beginnen op de door de Commissie voorgestelde prioritaire terreinen, en*
- roept de Raad en het Europees Parlement op speciaal voorrang te geven aan de in het actieprogramma vervatte maatregelen voor onmiddellijke actie, zodra de Commissie de voorstellen dienaangaande heeft ingediend, zodat zij zo vroeg mogelijk in 2007 aangenomen kunnen worden.*

Administratieve lastenverlaging: geen neutrale activiteit

- Administratieve **lastenverlaging**: de keuze van de doelgroep
- Administratieve **lastenverlaging**: verschuiving van lasten
- Administratieve **lastenverlaging**: verschuiving van verantwoordelijkheid
- Administratieve **lastenverlaging** als politiek instrument

Administratieve lastenverlaging: geen neutrale activiteit

- Administratieve **lastenverlaging**: de keuze van de doelgroep
 - Ondernemingen
 - Burgers
 - Bepaalde burgers

Administratieve lastenverlaging: geen neutrale activiteit

- Administratieve **lastenverlaging**:
verschuiving van lasten
 - Afschuiving van lasten naar de gemeenschap
 - Burgers
 - Overheid
 - Verlaging van totale lasten
 - Verschuiving van verhouding van verdeling van de lasten

Administratieve lastenverlaging: geen neutrale activiteit

- Administratieve **lastenverlaging**:
verschuiving van verantwoordelijkheid
 - Verantwoordelijkheid van de overheid
 - Verantwoordelijkheid van de ondernemingen
 - Verantwoordelijkheid van de burgers

Administratieve lastenverlaging: geen neutrale activiteit

- Administratieve **lastenverlaging** als politiek instrument
 - Wijze van administratieve vereenvoudiging is gekleurd vanuit een politieke ideologie

Frankie Schram

Instituut voor de Overheid
K.U.Leuven

Parkstraat 45 - bus 3609
3000 Leuven

frankie.schram@soc.kuleuven.be

Faculteit Politieke en
Sociale Wetenschappen
Universiteit Antwerpen

Sint-Jacobstraat 2
2000 Antwerpen

frankie.schram@ua.ac.be